

Nordic Conference on Climate Adaptation

Beredskapsplan för värmebölja

Klimatsamverkan Skånes arbete

Region Skånes klimatberedning 2007 - 2009

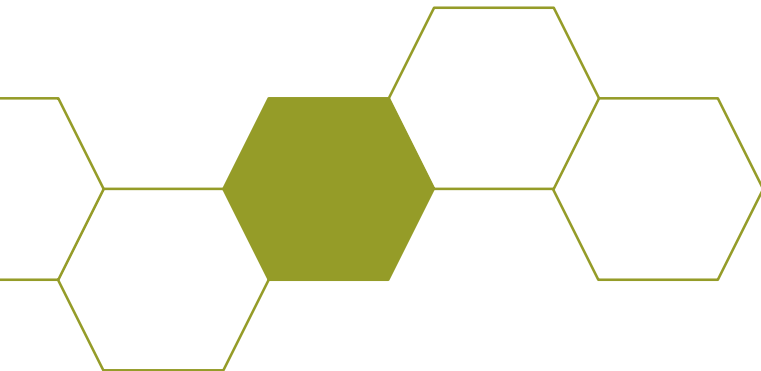
Region Skånes klimatberedning 2007 - 2009

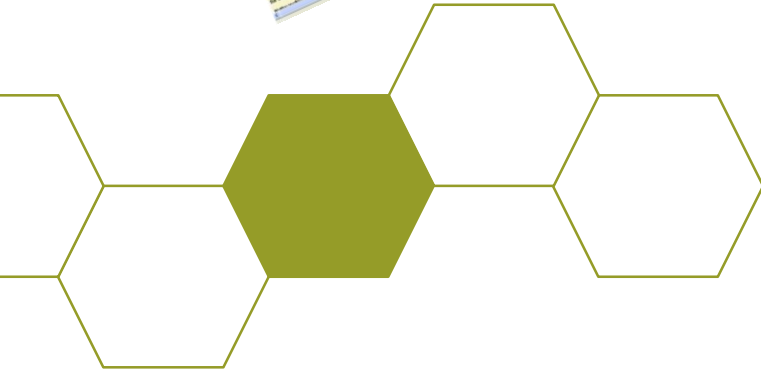
Strategiskt program för klimatarbete, Region Skåne

Flera områden inom klimatanpassning med koppling till hälsa.

- ***Planering för värmeböljor***
- ***En klimatanpassad stadsplanering – motverka extremt höga temperaturer i stadsmiljö***
- ***Smittrisker i dricksvatten***
- ***Förebygga vektorburna sjukdomar***
- ***Pollenmätningar och prognoser***
- ***Klimatanpassning i beredskapsarbetet***

Extrema temperaturer största hälsorisken

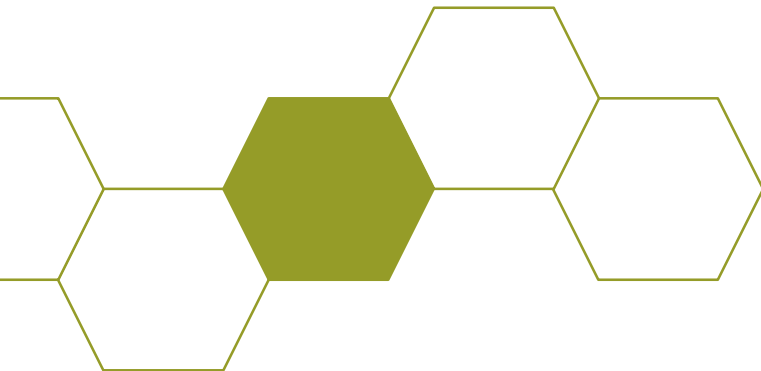
Beredskapsplan vid värmebölja

*Region Skåne
Länsstyrelsen
Kommunförbundet Skåne*

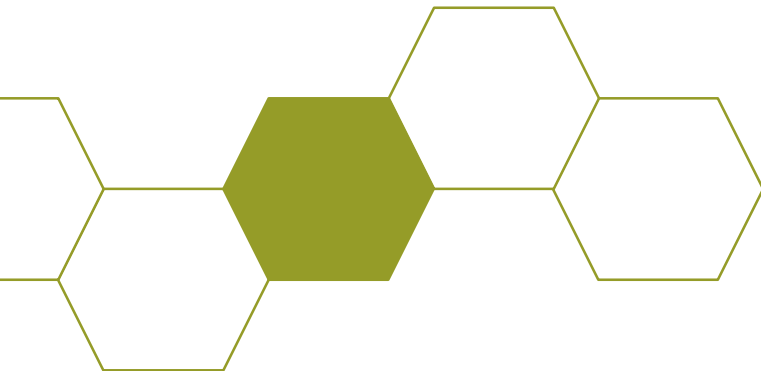
Arbetsgrupp

Arbets- och miljömedicin Labmedicin Skåne
Folkhälsoenheten Region Skåne
Projektanställd sjuksköterska i hemsjukvården
Rosengård (Malmö).
Staffanstorps Kommun

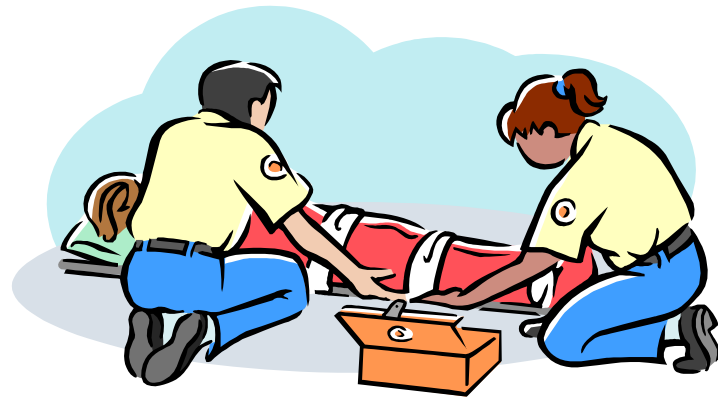
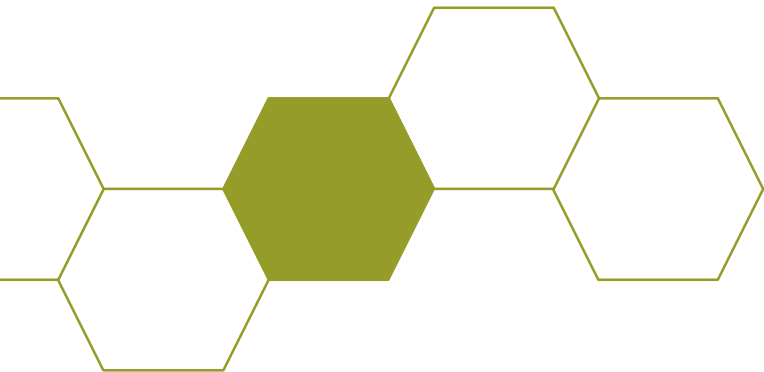
Projektets delar

- ***Temperaturtrösklar (Umeå universitet)***
- ***Riskgrupper – äldre (+65) största riskgruppen***
- ***PM till Primärvård och kommunernas äldrevård***
- ***Larmkedja***
- ***Utbildning till professionen***
- ***Riskidentifiering av urbana värmeöar***

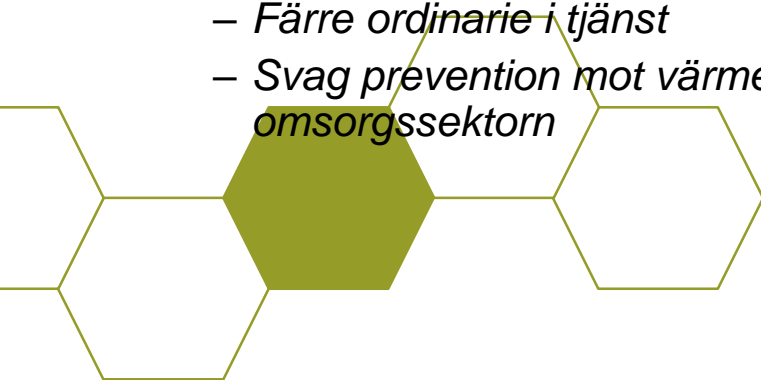
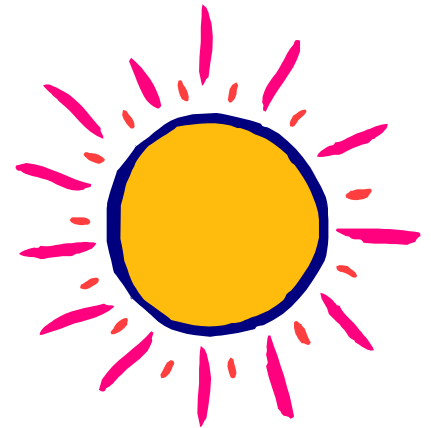
Projektets målsättning

- *Minska dödlighet och sjukdomsfall vid värmeböljor*
- *Ta fram ett underlag tillämbart för Skåne*
- *Se till att värmevarningar hamnar rätt, ute i verksamheterna*
- *Att föreslå effektiva åtgärder som är praktiskt genomförbara*

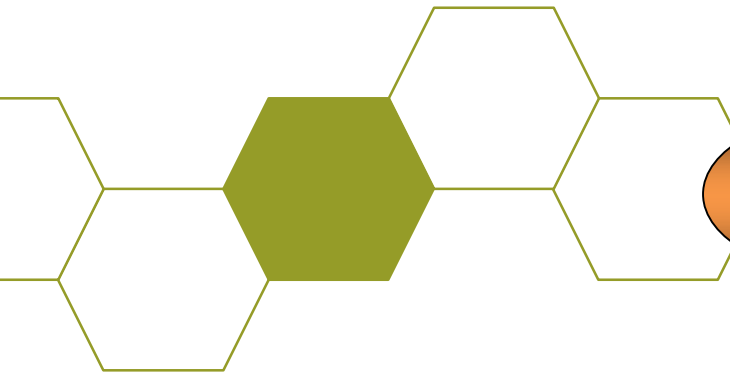
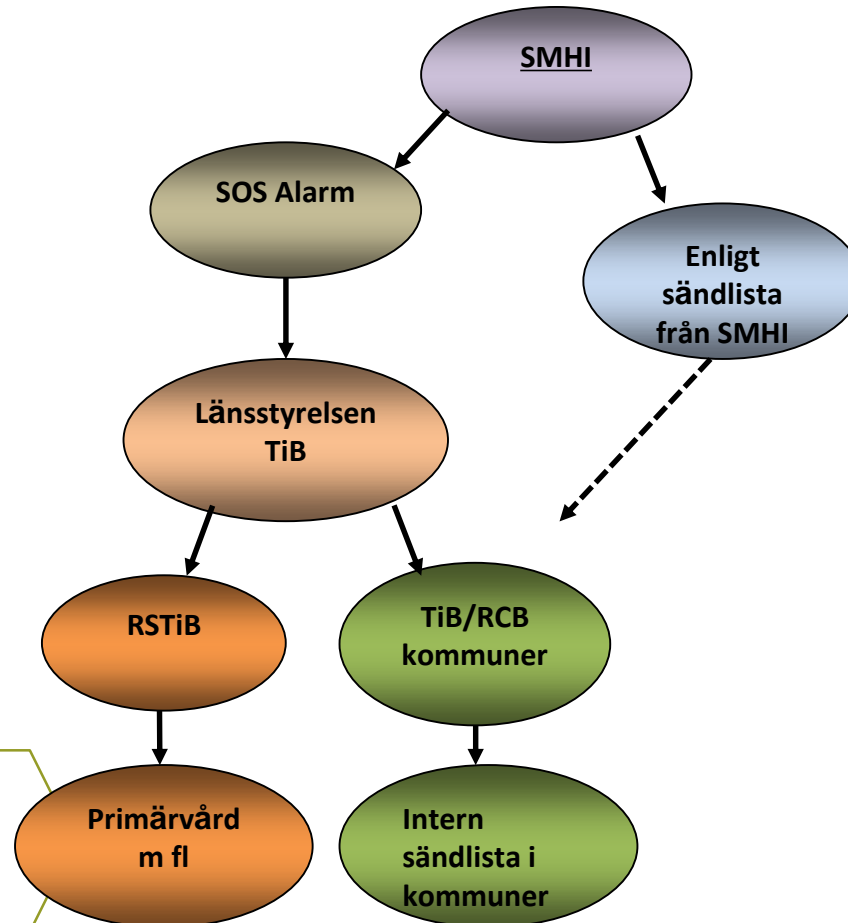

Varför blir värmeböljor en utmaning för vård och omsorg ?

- *Värmeböljor*
 - *Oftare*
 - *Längre*
 - *Orsakar betydlig ökning av dödsfall, men även vårdkostnader*
- *Äldre i hemmet*
 - *Fler äldre i samhället*
 - *De som bor hemma är allt äldre*
 - *De som bor hemma är allt sjukare*
- *Samhällsstöd sårbart under sommaren*
 - *Neddragen bemanning*
 - *Färre ordinarie i tjänst*
 - *Svag prevention mot värmestress ökar ytterligare belastningen på vård och omsorgssektorn*

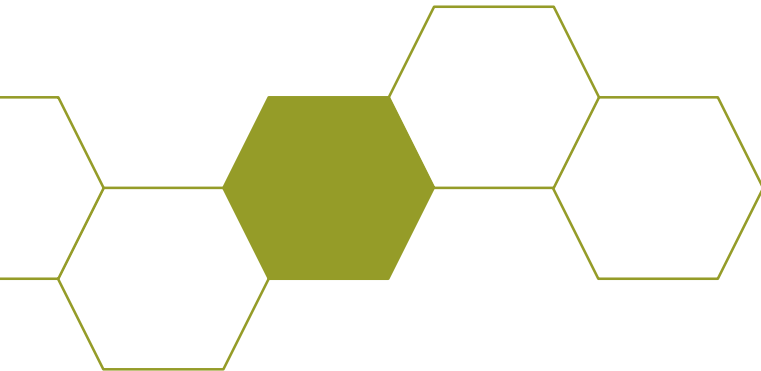

LARMKEDJA – varning för värmebölja

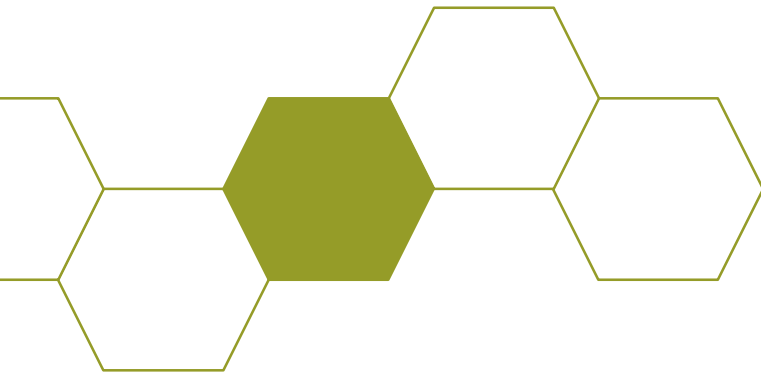
Vilka råd finns det vetenskapligt stöd för ?

- ***Vätska***
 - *Äldre – ej vänta på törstkänsla*
 - *Uppmärksamhet hos vårdare*
- ***Sval eller luftkonditionerad omgivning***
 - *Lösa kläder*
 - *Duscha kallt*
 - *Sänka inomhustemperaturen*
- ***Undvik kroppsansträngning***
- ***Extra uppmärksamhet vid kronisk sjukdom och viss läkemedelsbehandling***

Checklistor för vård- och omsorg

- ***Framtagna och kvalitetssäkrade av läkare***
- ***Ledning av WHO guidelines och internationella förebilder - anpassade checklistor med enkla råd och förslag på förebyggande åtgärder vid värmeböljor.***
- ***Utformade för att användas inom kommunal vård- och äldreomsorg, samt inom primärvården***

6 checklistor

- **Allmänna råd till vård- och omsorgspersonal**
- **Särskilda råd till läkare/sjuksköterskor**
- **Information till chef för hemtjänst**
- **Information till chef för särskilda boenden**
- **Information till chef för primärvård eller hemsjukvård**
- **Allmänna råd till äldre och deras anhöriga**

Checklista 5: Till dig som är chef/arbetsledare för särskilda boenden

Inför sommarsäsongen bör du tänka på följande:

Informera. Sprid checklistor om värmebölja till alla anställda och gå igenom på gemensam arbetsplatsträff. De skall vara lättillgängliga både i pappersform och elektroniskt. Personalen skall ha läst igenom det inför sommaren och det skall snabbt kunna göras tillgängligt för alla medarbetare vid en värmebölja. Det är viktigt att poängtera för personalen vilken negativ effekt kraftig värme kan ha på äldre personer.

Identifiera extra känsliga individer med hjälp av ansvarig sjuksköterska/läkare. Förutom hög ålder kan ett flertal olika kroniska sjukdomar, samt viss medicinering göra en individ extra sårbar vid värmebölja. Mer detaljerad info om detta finns i de särskilda råden för sjuksköterska/läkare.

Planera. Om det ej går att hålla normal rumstemperatur i hela boendet bör man ordna så att det finns tillgång till minst en lokal på varje enhet/avdelning där temperaturen är mindre än 25 grader, så att extra känsliga personer kan vistas där under de varmaste timmarna.

Temperaturen kan skilja mycket mellan olika rum. En termometer bör därför finnas uppsatt hos alla boende, samt i allmänna utrymmen. Om temperaturen i en boendes lägenhet är över 25 grader bör de uppmanas att vara på en svalare plats tills temperaturen sjunkit.

Se till att det finns möjlighet att minska värmen genom välfungerande luftkonditionering, och åtgärder som minskar värmeinstrålningen såsom ljusa gardiner, persienner och markiser. Kontrollera att fönster går att öppna för vädring under dygnets svala timmar. En mer långsiktig planering är att plantera träd för skugga.

Ha en beredskap för att vid en värmebölja omprioritera insatser och lägga fokus på omvårdnad istället för mindre akuta serviceinsatser (tex tvätt/städ). Vid en extrem och långvarig värmebölja kan det bli aktuellt att kalla in extra personal.

Se till så att det finns en ansvarig person för att ta emot larm om värmebölja - även under helger och semestertid, och att denna person vet var informationen finns och hur den skall distribueras till övrig personal.

VÄRME

Allmänna råd till vård- och omsorgspersonal

Extrem värme är farlig för alla, men äldre, kroniskt sjuka och funktionshindrade är särskilt utsatta. En värmebölja kan innebära kraftig ökning av antalet dödsfall och ohälsa i dessa grupper.

Var uppmärksam på inomhustemperaturen hos dina vårdtagare

Uppmuntra till ökat vätskeintag

Undvik stora mängder söta drycker och alkohol. Servera gärna vätskerik mat, t.ex. grönsaker och frukt.

Försök ordna en sval miljö

Utnyttja gardiner, persienner och markiser. Det är viktigt att känsliga vårdtagare vistas på bostadens/boendets svalaste plats. Vädra nattetid när det är svalt.

Ordna svalkande åtgärder

En kall dusch är mest effektiv. En blöt handduk runt nacken är ett alternativ. Löst sittande kläder i naturmaterial är svalare än åtsittande syntetkläder.

Uppmana till minskad fysisk aktivitet

Framförallt under dygnets varmaste timmar.

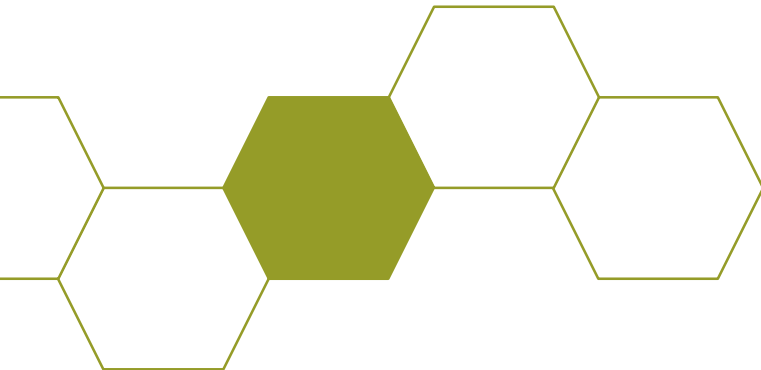
Var extra uppmärksam på dina vårdtagare och hur de mår

Kontakta sjuksköterska om någon visar tecken på att må dåligt av värmen – varningstecken kan vara förhöjd kroppstemperatur, puls, och andningsfrekvens, yrsel och onormal trötthet.

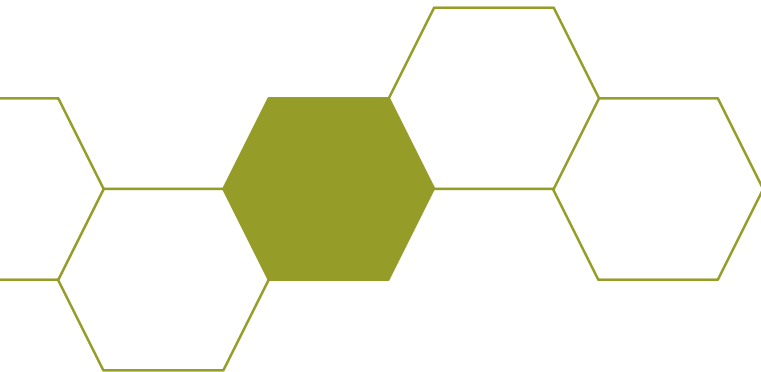
Erfarenheter och utmaningar

Från pilotprojektet 2013 som bekräftats under hand

- *Utvärderingen visade att råden var till hjälp och var rätt utformade*
- *Larmkedjan inom organisationen – information innan sommaren. Funktionsadresser, inte personliga mailadresser*
- *Förankring i organisationen*
- *Semesterpersonal med mindre erfarenhet och lokal kännedom – information och utbildning*
- *Stötta personal i prioritering av arbetsuppgifter*

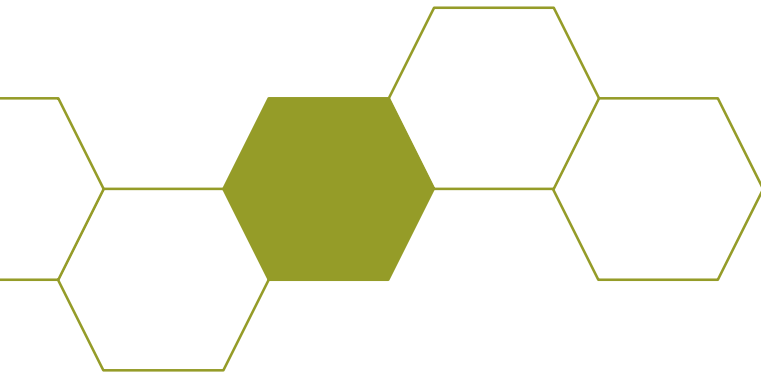

- ***Behov av personalförstärkning vid varning-undvikas om beredskapsåtgärder sätts in?***
- ***Akrediteringsvillkor vid upphandlad vård***

Uppföljning och utvärdering

- *Enkätundersökning 2017 – visade god kännedom om behov av beredskap, mindre kännedom om befintlig plan*
- *Värmeövning juni 2017 gms Länsstyrelsen – kommuner och vårdcentraler. Lågt intresse och deltagande.*
- *Utvärdering sommaren 2018 pågår*

Reflektioner och utveckling

- *Hur når man äldre utan vårdkontakter?*
- *Andra riskgrupper?*
 - *Barn (önskemål från förskoleverksamhet)*
 - *Vissa kroniska sjukdomar/läkemedel (Läkarinformation)*
 - *Personer med (vissa) funktionsvariationer*
- *Utveckling av värmevarningssystemet*
 - *Meddelandenivån problematisk – status?*
(SMHI varningssidan – fel färg karta för varning klass 2?)
 - *Geografiska skillnader?*
 - *Nattemperatur (återhämtning)?*
- *Arbetsmiljö*

Kampanj sommaren -18 – Klimattips för värmebölja. För att nå äldre utan vårdkontakt – direkt eller via anhöriga -

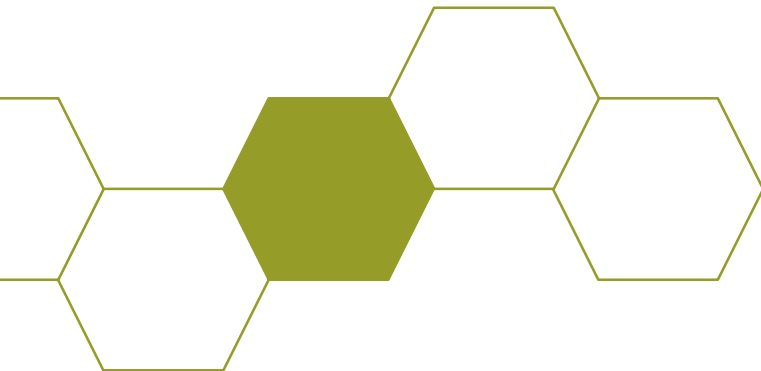
<http://www.klimatsamverkanskane.se/klimattips-vid-varmebolja>

Länk till projektrapporten

<https://sodrasjukvardsregionen.se/download/beredskapsplan-och-varningssystem-for-varmeboljorhoga-temperaturer-i-skane/>

Den var modell för Folkhälsomyndighetens nationella riktlinjer. Finns här:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/krisberedskap/varmeboljor/>

Tack för att jag fick berätta 😊

Peter Groth

Kontakt

Peter.groth@skane.se

